

**MEMÒRIA DE LA INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA AL NÚM. 26 DE
LA RAMBLA. BARCELONA, BARCELONÈS.**

CODI MUHBA: 008/11

Dates de la intervenció: 1-12 de febrer de 2011

Iñaki Moreno Expósito

Realització:.....**ATICS SL**

Direcció tècnica:..... **IÑAKI MORENO**

Disseny gràfic assistit per ordinador:..... **JOSÉ IGNACIO JIMÉNEZ GORDÓN**

ÀLEX MORENO GÓMEZ

Fitxa tècnica

Adreça/ Intervenció: Rambla, 26. **008/11.**

Terme municipal / comarca: Barcelona / Barcelonès.

Dades de les intervencions: 1 al 12 de febrer de 2011.

Tipus d'excavació: Intervenció arqueològica preventiva.

Motiu: Obres d'instal·lació d'un ascensor.

Promotor: Comunitat de Veïns.

Empresa adjudicatària: *ATICS, SL Gestió i difusió del patrimoni arqueològic i històric.*

Direcció tècnica: Iñaki Moreno Expósito.

Elaboració de la memòria: Iñaki Moreno Expósito.

Aixecament planimetria: Iñaki Moreno Expósito.

Digitalització de plànols: José Ignacio Jiménez Gordon i Àlex Moreno Gómez.

Fotografia: Iñaki Moreno Expósito.

ÍNDEX

1	INTRODUCCIÓ.....	5
2	CONTEXT GEOGRÀFIC I HISTÒRIC.....	6
3	ANTECEDENTS HISTÒRICS I ARQUEOLÒGICS.....	12
4	MÈTODE EMPRAT EN EL TREBALL DE CAMP.....	14
5	DESENVOLUPAMENT DELS TREBALLS.....	15
6	CONCLUSIONS.....	17
7	BIBLIOGRAFIA.....	18
8	DOCUMENTACIÓ GRÀFICA.....	19
8.1	Fotografies.....	19
9	RELACIÓ I DESCRIPCIÓ DE LES UNITATS ESTRATIGRÀFIQUES.....	25
10	PLANIMETRIA.....	29

1 INTRODUCCIÓ.

La present memòria arqueològica recull els resultats de la intervenció realitzada a la finca núm. 26 de la Rambla, terme municipal de Barcelona.

Aquesta intervenció va ser duta a terme en el decurs de l'execució de les obres de rehabilitació i condicionament de dita finca. L'obra constructiva va ser promoguda per la Comunitat de Propietaris, i les tasques arqueològiques s'encarregaren a l'empresa *ATICS SL Gestió i Difusió del Patrimoni Arqueològic i Històric*.

Els treballs arqueològics es van iniciar amb l'objectiu de detectar i documentar les possibles estructures antigues afectades per les obres que es duïen a terme a l'edifici i que afectaven el subsòl del mateix. La direcció arqueològica fou assumida per l'arqueòleg Iñaki Moreno Expósito. La intervenció va ser efectuada el dia 3 de febrer de 2011.

Es dóna, a més, la circumstància que l'edifici està inclòs al *Catàleg del Patrimoni Arquitectònic Històrico-Artístic de la Ciutat de Barcelona* del 1979, categoria B, cap. II, fitxa 639.

D'altra banda la finca núm. 26 està inclosa al Pla Especial de Protecció del Patrimoni Arquitectònic i Catàleg del Districte 1, Ciutat Vella (sector Central), núm. element 174/18. Planejament: PGM 12c Casc Antic Medieval.

2 CONTEXT GEOGRÀFIC I HISTÒRIC

Situació del jaciment.

La intervenció es troba dins de l'entramat urbanístic de la ciutat de Barcelona, concretament el que s'anomena barri gòtic, el qual està delimitat pels actuals carrers de Fontanella al nord, la Rambla a l'oest, la Via Laietana a l'est i el mar al sud.

Context geològic.

L'estructura geològica del Pla de Barcelona presenta per un costat els materials paleozoics que defineixen la serra de Collserola. Aquesta està formada per pissarres les quals s'assenten damunt d'un basament granític que aflora en algunes zones d'Horta i del Guinardó i que domina a la serra de Marina. Al costat del Vallès, cap a Montcada i Olorda, la serralada presenta formacions de calcàries devòniques que són objecte d'explotació per empreses cimenteres.

Els materials del Secundari venen definits per les calisses dolmòtiques, gresos i argiles vermelles que trobem als turons de la zona nord-est del Pla. En el Terciari, predominen les formacions miocèniques i pliocèniques que es van sedimentar amb la transgressió marina del terciari superior, es tracta de la intercalació de margues blaves i gresos vermell- gris¹. A la part baixa del Pla trobem una sèrie d'elevacions amb una orientació nordest- sudoest produïdes a partir del plegament de les formacions pliomicocèniques a conseqüència de la falla que va afectar a la costa (Mons Taber, Puig de les Fàlzies...). Damunt d'aquest substrat s'assenta el material quaternari del qual s'han diferenciat dues unitats²:

La plataforma superior: s'inicia des del peu de la Serralada del Tibidabo i baixa fins al mar. Aquesta, que està molt afectada per l'acció dels torrents, és on s'assenta la ciutat, sobre tot el sector antic. En el substrat presenta argiles i sorres grogues pliocèniques damunt de les quals trobem els derrubis quaternaris molt potents, graves anguloses dins d'una matriu d'argiles vermelles que provenen de la zona del Tibidabo per aportacions torrencials.

---

¹ Palet, J.M. 1994, p.46-47.

² Solé, L. 1963.

La plataforma baixa va del graó o talús erosiu de 20/30m de desnivell fins a la línia de costa. Està constituït per la formació de les terrasses i deltes dels rius Llobregat i Besòs.

L'acció sedimentària de la plataforma presenta una sèrie de característiques que han permès definir-la com un procés cíclic. Sembla que allà on l'efecte dels torrents no ha estat tan violent, es poden diferenciar tres nivells que es superposen quasi sempre en el mateix ordre i que es repeteix cíclicament unes tres vegades, és per aquest motiu que se'l coneix com "tricycle". Aquests nivells son de baix a dalt³: argiles vermelles de procedència col·luvial i que seria la conseqüència d'un sòl format en condicions de clima semblant al de les regions tropicals humides, és a dir, una fase humida i una altra de seca, llims groguencs d'origen eòlic, *loess*, i que sembla que es formarien amb un clima sec i fred.

Per últim, trobem el torturà, aquestes crostes calcàries s'haurien format en períodes de transició entre els dos climes anteriors, és a dir, més humit que durant el *loess* perquè hi hagués circulació de carbonat càlcic, però més càlid que el primer nivell, per tal que s'evaporés l'aigua.

En aquest nivells anirien incidint els diferents torrents i rieres, encaixant-se i produint formacions al·luvials i col·luvials de llims i argiles poc consolidades, la qual cosa explicaria l'aparició esporàdica de llengües de còdols i graves que trenca aquest cicle.

Context geogràfic.

El jaciment s'ubica dins del Pla de Barcelona, una de les unitats morfològiques que configuren el territori, anomenat Barcelonès, que s'estén des de la costa mediterrània a la Serralada Litoral, concretament entre el tram de la serra de Collserola i els estrets de Martorell i de Montcada, per on els rius Llobregat i Besòs respectivament van a sortir a la mar amb la formació dels seus deltes. D'aquesta manera el territori presenta dos elements morfològics clars: la serra de Collserola i la plana.

---

³ Solé, L. 1963, p.29-31.

La Serra de Collserola, composta per granits i esquistos, presenta unes altituds molt moderades, entre els 300 i 500 metres, destacant el Tibidabo que arriba als 512m. Al nord, aquesta carena comença sobre el riu Besòs amb el turó d'en Manyoses (210m) i al sud-oest destaca el puig de Sant Pere Màrtir com a darrera elevació (399m). La carena presenta diversos passos de muntanya que possiblement han servit de vies de comunicació al llarg de la història. És el cas del Collserola, entre el Tibidabo i el turó de Santa Maria; el Portell de Valldaura a la capçalera d'aquesta vall; el Forat del Vent i el coll de la Ventosa prop del turó Blau; i el coll de Vallvidrera a la capçalera de la riera Blanca⁴.

El Pla de Barcelona es troba obert al mar i limitat per la Serralada Litoral i al sud per la falla que segueix des de Garraf i el turó de Montjuïc (que és el punt més elevat, 173m) fins al turó de Montgat, més enllà del Besòs. Aquesta falla és visible a través de l'esglaó, d'uns vint metres, que sembla separar l'eixample de la ciutat vella i que es documenta en la morfologia urbana: la baixada de Jonqueres, la Via Laietana i els carrers de les Moles, d'Astruc, de Jovellanos.

Arran d'aquest esglaó s'ha dividit la plana en dos sectors:

Plana alta: va des de la Serralada fins aquest esglaó, la qual es caracteritza per una cota de 20 m.s.n.m. i amb una pendent del 4%. Aquesta està formada per el sòcol paleozoic damunt del qual, l'acció de les distintes rieres, han aportat materials detrítics diversos.

Plana baixa: aquesta s'estén des de l'esglaó fins a la costa i presenta un escassíssim pendent (0,35%). La seva formació és de caràcter al·luvial, materials aportats per les rieres, les corrents marines i sobretot per l'acció dels rius Besòs i Llobregat, amb la formació de les seves planes deltaïques. En aquesta zona es formarien els estanys i aiguamolls tan típics de la costa mediterrània que, a mida que la línia de costa avancés, anirien desapareixent.

L'acció antròpica també hauria contribuït amb la dessecació d'aquests elements. Alguns d'aquests estanys han estat documentats en èpoques més recents dins de la història, com són els casos de la Llavineria a la zona de Sant Martí, el de Banyols als

---

⁴ Palet, J.M. 1994.

passeigs de Sant Joan i Lluís Companys, l'estany del Port o el del Cagalell que es situa per la zona de Sant Pau.

En aquesta plana es distingeixen petits turons arran de mar que tenen el seu origen en els plegaments de dipòsits marins del miocè i el pliocè⁵. És en el cas de la muntanya de Montjuïc, del turó dels Ollers, del sector dels carrers d'Escudellers i Nou de Sant Francesc, de les Falzies on es localitza l'antiga Llotja i del Tàber, on s'assentava la ciutat romana. El constant progrés de la línia de costa degut a l'aportació dels arrossegaments del Besòs i al corrent marí tangencial a la costa que aporta terres del Maresme, van contribuir al rebliment d'estanys i aiguamolls i van anar encerclant aquests turons, passant a formar part de la terra ferma.

Pel que fa a la xarxa hidrogràfica d'aquesta zona podem assenyalar que respon a les típiques característiques d'una xarxa mediterrània. Per un costat tenim els dos rius que delimiten el Pla: el Besòs i el Llobregat. Aquests són rius de caràcter extralocal, ja que un neix a la zona del Prepirineu (el Llobregat) i l'altre a la serralada Prelitoral, no obstant tots dos desemboquen a la costa barcelonina després de travessar les serralades litorals. La seva principal característica és que el seu règim fluvial és irregular, amb fortes avingudes, depenent en gran mesura de les condicions climàtiques⁶. Aquest tret és també el que defineix l'altre element de la xarxa hidrogràfica: les rieres. Aquestes són de caràcter torrencial, neixen al costat marítim de la Serralada Litoral i davallen pel pla lleugerament inclinat. Els seus cursos erosionen el substrat geològic del pla formant torrenteres i contribuint a la creació d'un paisatge ple d'ondulacions i valls. Amb les seves crescudes aquests torrents arrastren tot tipus de materials detrítics.

En funció de la seva orientació s'han dividit en tres sectors:

Sector central: el qual recollia les aigües del vessant del Tibidabo i conformaven la riera de Vallcarca i la riera de Sant Joan que baixaven per la zona de Gràcia i per l'actual passeig de Sant Joan; la riera de Sant Gervasi i Sant Miquel que baixaven

---

⁵ Palet, J.M. 1994, Solé, L. 1963, VVAA, 1984.

⁶ Palet, J.M. 1994.

per l'actual Passeig de Gràcia entrava a ciutat pel Portal de l'Àngel, plaça del Pi i desembocava al mar pel carrer dels Còdols i posteriorment sembla ser que es va desviar per fora de la tercera muralla i aniria a desembocar al Cagalell per evitar les riuades; per Vallvidrera baixarien els torrents que més endavant configuraven la riera de Magòria o de Mogòria, que desembocava al Cagalell i que sembla que el seu curs coincidiria amb l'actual traçat que dibuixa el paral·lel; en aquesta zona també hi trobem la riera de Valldonzella que neix a la zona de Sarrià; cap l'est trobem els torrents de la Guineu, el del Pecat, el d'en Mariner i el Bogatell que desembocarien directament a la mar.

Sector sudoest: són els torrents que porten les aigües cap la zona sud-oest de Montjuïc del qual destaquen dos torrents: Torrent Gornal, que neix a la zona de Sant Pere Màrtir, i desemboca a la mar ja dins de l'Hospitalet de Llobregat; i la riera Blanca que neix de la unió de diversos torrents i rieres procedents del Mont d'Òssa, fa de límit entre aquest municipi i Barcelona.

Sector nord: el componen els torrents que desemboquen al Besòs, que han contribuït en la creació del delta d'aquests riu, i la riera d'Horta que comparteix desembocadura amb el Besòs.

Totes aquestes rieres han estat objecte d'adequacions, desviaments, canalitzacions, etc..., per tal de millorar i ampliar l'espai urbà al llarg de la història. S'observa que, a la zona del jaciment, l'antic traçat de les rieres de Bargalló, Valldonzella i Magòria confluirien al sector de Sant Pau del Camp, cap a l'antic estany del Cagalell que s'ubica cap la zona nord del carrer Nou de la Rambla⁷. Alhora, de Montjuïc baixaven els torrents de la Font del Gat i dels Tarongers que desguassaven al Cagalell Vell. És possible que aquest darrer formés un con de dejecció a Sant Pau del Camp, amb l'eix cap a l'est i limitat a migjorn pel solc del carrer de les Tàpies⁸.

Les diverses muralles van anar fent de dic per aquestes rieres. No obstant, en època de Pere III, al segle XIV, es van desviar les aigües de la riera de Magòria molt abans d'entrar a ciutat, ja que els aiguats envaïen el carrer Hospital i penetraven a ciutat pel tram dels carrers que es coneixen com a Riera Alta i Riera Baixa. Ja en el segle

---

⁷ Riba, O. 1993, p.171.

⁸ Riba, O. 1993, p.172.

XVIII, aquesta riera es va desviar cap el sector del Port, al sud de Montjuïc⁹. Aquesta acció es repetirà en diversos sectors de la ciutat, amb altres canalitzacions i desviaments.

El sector on està situada la intervenció està en un territori ple d'ondulacions produïdes per uns llits sobreelevats pels quals corrien les aigües dels torrents i limitats pels seus dics naturals, els quals creixen amb l'aportació dels sediments detrítics. Durant l'època prehistòrica i possiblement durant la formació de *Barcino*, aquesta zona encara presentava aquest aspecte: zona d'abundants aqüífers i estanys. Els assentaments es situarien entre els interfluvis deprimits que es formen entre una riera i l'altra. De fet la documentació escrita del segle XII ja parlen de l'estany del Cagalell. Aquí anirien a morir les diverses rieres que solcaven aquest sector.

Geològicament hi ha una unitat quaternària (pleistocè i holocè) que cobreix una de terciària. D'època quaternària a l'holocè, on es localitza l'activitat antròpica, es registren nivells d'argila, sorres i graves d'origen torrencial i col·luvial, a part dels estrats superiors que és on es registrava la major presència de restes arqueològiques d'època contemporània i moderna.

---

⁹ Palet, J.M. 1994.

3 ANTECEDENTS HISTÒRICS I ARQUEOLÒGICS.

La intervenció que ens ocupa comprèn, actualment, la finca situada en el núm. 26 de la Rambla.

Aquesta zona es situa en la part baixa de la Rambla a la zona de Santa Mònica. La zona es trobava fora del recinte emmurallat de la colònia de *Barcino* en un àrea molt propera al mar.

Al voltant de la zona protegida per la muralla es localitzaven, *vil-lae*, zones de necròpolis, així com una sèrie de construccions que no es podien situar a l'interior del *pomerium* de la ciutat.

Fou en època alt- medieval quan s'inicià l'ocupació fora muralles de forma més sistemàtica amb l'aparició de les viles noves. Al contrari que la resta del territori de Barcelona que, des de inici del segle IX s'amplia amb l'establiment dels primers nuclis de població fora muralla romana, associats a camins o punt més significatius; centres d'ordre econòmic o religiós (Santa Maria del Pi, Santa Maria de les Arenes,...), així com el Mercadal o el port, la zona de la part baixa de la Rambla sembla ocupar-se més tard i es pot associar a un segon moment, quan durant els segles XI i XII, fruit d'un moment d'expansió econòmica, els nuclis antics creixen i se'n creen de nous. És el període d'implantació dels grans convents, com el proper de Sant Francesc (Framenors), situat entre l'actual Govern Militar i la plaça del Duc de Medinaceli, que ocupen grans espais buits a les zones de les afores de la ciutat, aglutinant al seu voltant zones de poblament, com és el cas que ens ocupa.

Aquest creixement va comportar, ja al segle XIII, la necessitat de la construcció d'una nova línia defensiva que substituís l'antic encintat romà i protegís aquests nous nuclis de poblament nascuts al voltant del *pomerium* romà. Sembla que el primer tram d'aquesta nova muralla, construït en època de Jaume I, discorria per la Rambla i feia funcions, tant de mur defensiu, com de dic de contenció de les aigües que baixaven per la Rambla.

Un altra característica de la zona és la proximitat amb els obradors de diversos gremis relacionats amb la terrissa (carrer Escudellers i Escudellers Blancs) als que fan referència diferents textos com l'àrea propera al portal d'Escudillers (que segons

Pi i Arimon es trobava situat “a 40 passos de la boca de la calle Escudillers”), aquesta zona, despoblada i plena d’horts fins ben entrar el segle XIX, era utilitzada per posar les peces de ceràmica a assecar abans de coure-les al forn.

Intervencions prèvies.

Farem a continuació un breu repàs per les diferents intervencions arqueològiques realitzades a la zona en els darrers anys:

- **2006** sota la direcció tècnica de l’arqueòleg Antoni Juárez es va dur a terme una intervenció arqueològica al carrer d’en Rull, 10-14, Nou de Sant Francesc, 9-13 i Còdols, 22. En aquesta intervenció es va posar al descobert una estructura funerària d’època romana.
- **2001** sota la direcció tècnica de l’arqueòloga Anna Bordas es va dur a terme una intervenció arqueològica al carrer Escudellers, plaça Joaquim Xirau i carrer Arc del Teatre. En aquesta intervenció es van documentar dos fases; en primer lloc es va localitzar material ceràmic corresponent als segles XIV i XV i en segon lloc es van documentar diferents estructures situades entre el segle XVII i XIX.
- **1997** sota la direcció tècnica de l’arqueòloga Josefa Huertas es va dur a terme una intervenció arqueològica a la Rambla i la Plaça Joaquim Xirau. En aquesta intervenció es van posar al descobert diverses estructures d’època alt- imperial romana (entre les que destaquen les restes d’un monument funeràri) i restes d’època baix- medieval, podent documentar un tram de muralla.
- **1995** sota la direcció tècnica de l’arqueòloga Josefa Huertas es va dur a terme una intervenció arqueològica al solar situat entre Nou de Sant Francesc, 16-18 i Passatge de la Pau, 1-3Bis. En aquesta intervenció es van posar al descobert diverses restes d’època moderna. El conjunt d’estructures i materials es poden datar entre els segles XVII i XVIII.

4 MÈTODE EMPRAT EN EL TREBALL DE CAMP.

En aquesta intervenció es procedí a l'excavació dels diferents estrats segons el mètode Harris (unitats estratigràfiques) començant pels més moderns, documentant cadascun dels canvis i donant-los-hi un número de Unitat Estratigràfica.

Es prenen cotes sobre el nivell del mar tant els diferents estrats com els murs o construccions localitzades, alhora que es procedia al seu dibuix i documentació fotogràfica. Finalment es feia un aixecament topogràfic de la zona.

El mètode de registre s'inspira en el proposat per E.C. Harris i per A. Carandini. Es tracta del registre objectiu dels elements (murs, estructures de combustió, paviments, tombes...) i estrats (de terra amb o sense material arqueològic) que s'exhumen. Es realitza una numeració correlativa d'aquests sota el nom d'**Unitats Estratigràfiques (U.E.)** que individualitzen els uns dels altres. Cada Unitat Estratigràfica s'enregistra en una fitxa en la que s'indica: la seva ubicació, la situació en les plantes i seccions, la definició i la posició física respecte a la resta d'unitats estratigràfiques amb que es relaciona.

5 DESENVOLUPAMENT DELS TREBALLS.

Les feines de control arqueològic comportaven el seguiment del rebaix necessari per tal d'instal·lar un ascensor a la finca núm. 26 de la Rambla.

En principi el projecte contemplava la instal·lació de l'elevador amb sistema simple de seguretat, fet que obligava a rebaixar una cala d'aproximadament 1'50 m. de fondària. Posteriorment es modificà el projecte per tal d'instal·lar un ascensor amb doble sistema de seguretat fet que permeté reduir la fondària del rebaix a uns 50 cm.

Així, finalment la cala a rebaixar havia d'assolir 1'90 m. de llarg, 1'30 m. d'ample i una fondària d'uns 50 cm.

La cala destinada a allotjar la caixa de l'ascensor estava ubicada a la dreta de l'escala existent, la qual es va haver de demolir, en part, per tal de fer-la més estreta i encabir, així, l'ascensor.

La part posterior de la cala tenia com a límit un dels murs de fonamentació de la casa i, recolzada en aquesta una riosta de 40 cm. d'ample i 20 cm. de potència que, segons indicacions de l'aparellador de l'obra no es demolí per raons de seguretat.

Es comença el rebaix aixecant manualment la **UE 1001**, capa de runa constructiva amb pedres morter e calç i totxos.

Per sota d'aquesta, la **UE 1002**, un nivell de terres marrons amb la mateixa runa constructiva.

En haver aixecat aquest estrat aparegueren les restes d'una estructura obrada amb maons i morter de calç, **UE 1004**, que resultà ser una antiga claveguera que desguassava al col·lector de la Rambla, la qual fou inutilitzada en construir un nou servei que passava per sota el vestíbul actual. L'estructura ocupava tot el llarg de la cala i feia 80 cm. d'ample amb una llum interna de 50 cm.

La claveguera conservava encara dues de les pedres que feien de tapadora de l'estructura.

Malgrat que l'estructura aparegué a una cota més baixa que la sol·licitada per l'obra es decidí continuar el rebaix per tal d'atorgar una datació. S'aixecaren les pedres de tapa i s'excavà l'interior, **UE 1005**, nivell de terres marró-verdós amb carbons i runa. El rebaix de l'interior assolí una cota de 1'10 m. des del paviment del vestíbul, quan, en no aparèixer la solera de l'estructura es decidí aturar l'excavació i reblir de nou la claveguera, ja que s'havia aprofundit amb escreix respecte a la cota requerida per l'obra. No aparegué cap material arqueològic que permetés datar l'estructura, datable, per les seves característiques constructives en època contemporània.

6 CONCLUSIONS.

Com a conclusió que es pot extreure de la present intervenció és que les pròpies característiques de l'obra l'escassa profunditat requerida i les reduïdes dimensions de la cala dificultaren l'obtenció de més resultats. Únicament es documentà una claveguera de cronologia incerta, malgrat que per les seves característiques constructives es pot datar en època contemporània. Aquests resultats escadussers, però, són vàlids únicament fins a la profunditat màxima que es va assolir durant el desenvolupament de l'obra.

7 BIBLIOGRAFIA.

Bordas Tissier, A. (2001): *Memòria arqueològica de la intervenció efectuada al carrer Escudellers, plaça Joaquim Xirau i carrer Arc del Teatre.*

Carandini, A. (1997): *Historias en la tierra. Manual de excavación arqueológica,* Crítica, Barcelona.

Harris, E.C. (1991): *Principios de estratigrafía arqueológica,* Crítica, Barcelona.

Huertas Arroyo, J. (1995): *Memòria de la intervenció arqueològica al solar situat entre Nou de Sant Francesc, 16-18 i passatge de la Pau, 1-3bis.*

Huertas Arroyo, J. (1997): *Memòria de la intervenció arqueològica a la plaça Joaquim Xirau, districte de Ciutat Vella, Barcelona,* II Volums, codi intervenció 1181.

Juárez Villena, A.: (2006): *Memòria de la intervenció arqueològica al carrer d'en Rull, 10-14, carrer Nou de Sant Francesc, 9-13, carrer Còdols, 22.*

Palet, J.M. (1994): *Estudi territorial del Pla de Barcelona: Estructuració i evolució del territori entre l'època íbero-romana i l'altmedieval segles II-I a.C.- S.X-XI d.C.,* dins *Estudis i Memòries d'Arqueologia de Barcelona núm.1,* Centre d'Arqueologia de la Ciutat, Institut de Cultura, Barcelona.

Solé, L. (1963): *Ensayo de interpretación del cuaternario barcelonés,* dins *Miscelánea Barcinonensia,* Ajuntament de Barcelona, Barcelona.

DDAA (1984): *Gran Geografia Comarcal de Catalunya, El Barcelonès i el Baix Llobregat vol. VIII,* Enciclopèdia Catalana, Barcelona.

Carreras i Candi, F., "La ciutat de Barcelona", *Geografia General de Catalunya,* Volum II, Barcelona, 1980.

Pi i Arimon, A.A., *Barcelona antigua y moderna,* Barcelona, 1854.

8 DOCUMENTACIÓ GRÀFICA.

8.1 FOTOGRAFIES.

Foto 1. Aspecte exterior de la finca núm. 26 de la Rambla, Barcelona.

Foto 2. Ubicació de la cala dins el vestíbul d'entrada.

Foto 3. Rebaix manual de les capes de runa.

Foto 4. Restes de la tapadora de la claveguera UE 1004.

Foto 5. Claveguera UE 1004 un cop neta.

Foto 6. Detall de l'estrat de runa UE 1005. Rebleix i amortitza la claveguera UE 1004.

Foto 7. Claveguera UE 1004 i rebliment UE 1005.

Foto 8. Detall de la riostra existent, la UE de terres i runa UE 1001 i la claveguera UE 1004.

Foto 9. Claveguera UE 1004.

Foto 10. Rebliment de l'estructura UE 1004.

Foto 11. Estat final de l'estructura un cop coberta.

9 RELACIÓ I DESCRIPCIÓ DE LES UNITATS ESTRATIGRÀFIQUES.

Fitxa d'Unitat Estratigràfica: La Rambla, 26		UE: 1001	
Codi MUHBA: 008/11		Fase:	
DEFINICIÓ :		Estrat	
DESCRIPCIÓ :		Nivell de runa constructiva. Totxos, pedres i morter de calç. 10 cm. de potència. Cota inicial: 5,26 m.s.n.m.	
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a
	Rebleix a		Es reblert per
	Cobreix a	1002	Es cobert per
	Talla a		Tallat per
	Es recolza a		Se li recolza
	S'entrega a		Se li entrega

Fitxa d'Unitat Estratigràfica: La Rambla, 26		UE: 1002		
Codi MUHBA: 008/11		Fase:		
DEFINICIÓ :		Estrat		
DESCRIPCIÓ :		Nivell de terres marrons de matriu sorrenca barrejades amb runa constructiva. 55 cm. de potència. Cota inicial: 5,16 m.s.n.m.		
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a	1003	Es cobert per	1001
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

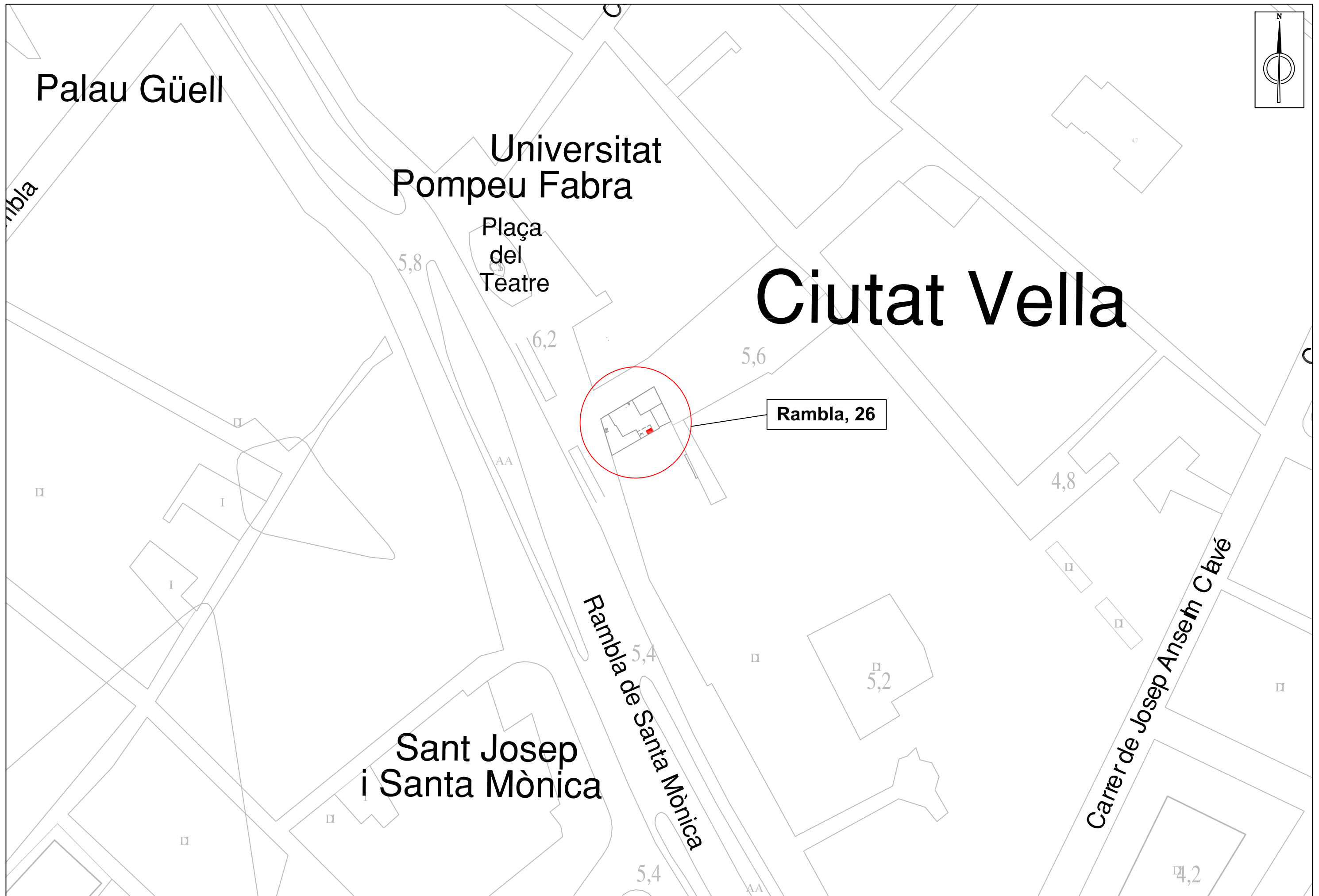
Fitxa d'Unitat Estratigràfica: La Rambla, 26			UE: 1003
Codi MUHBA: 008/11	Fase:	Cronologia:	
DEFINICIÓ :	Retall		
DESCRIPCIÓ :	Rasa de fonamentació per construir claveguera UE 1004. Cota inicial: 4,60 m.s.n.m.		
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a
	Rebleix a		Es reblert per 1004
	Cobreix a		Es cobert per
	Talla a	1006	Tallat per
	Es recolza a		Se li recolza
	S'entrega a		Se li entrega

Fitxa d'Unitat Estratigràfica: La Rambla, 26			UE: 1004
Codi MUHBA: 008/11	Fase:	Cronologia:	
DEFINICIÓ :	Claveguera		
DESCRIPCIÓ :	Obrada amb maons i morter de calç. Compta amb pedres escairades que fan de tapadora. Cota inicial: 4,65/4,60 m.s.n.m.		
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a
	Rebleix a	1003	Es reblert per
	Cobreix a		Es cobert per 1002
	Talla a		Tallat per
	Es recolza a		Se li recolza
	S'entrega a		Se li entrega 1005

Fitxa d'Unitat Estratigràfica: La Rambla, 26			UE: 1005
Codi MUHBA: 008/11	Fase:	Cronologia:	
DEFINICIÓ :	Estrat		
DESCRIPCIÓ :	Terres de color marró-verdós amb carbons i runa constructiva. Cota inicial: 4,60 m.s.n.m. Cota final: 4,20 m.s.n.m.		
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	Equivalent a	
	Rebleix a	Es reblert per	
	Cobreix a	Es cobert per	1002
	Talla a	Tallat per	
	Es recolza a	Se li recolza	
	S'entrega a	1004	Se li entrega

Fitxa d'Unitat Estratigràfica: La Rambla, 26			UE: 1006
Codi MUHBA: 008/11	Fase:	Cronologia:	
DEFINICIÓ :	Estrat		
DESCRIPCIÓ :	Argiles de color vermellós molt netes. Cota inicial: 4,60 m.s.n.m. Cota final: 4,15 m.s.n.m.		
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	Equivalent a	
	Rebleix a	Es reblert per	
	Cobreix a	Es cobert per	1002
	Talla a	Tallat per	1003
	Es recolza a	Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega

10 PLANIMETRIA

Palau Güell

Universitat
Pompeu Fabra

Plaça
del
Teatre

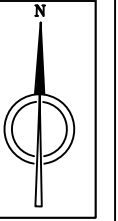
Ciutat Vella

Rambla, 26

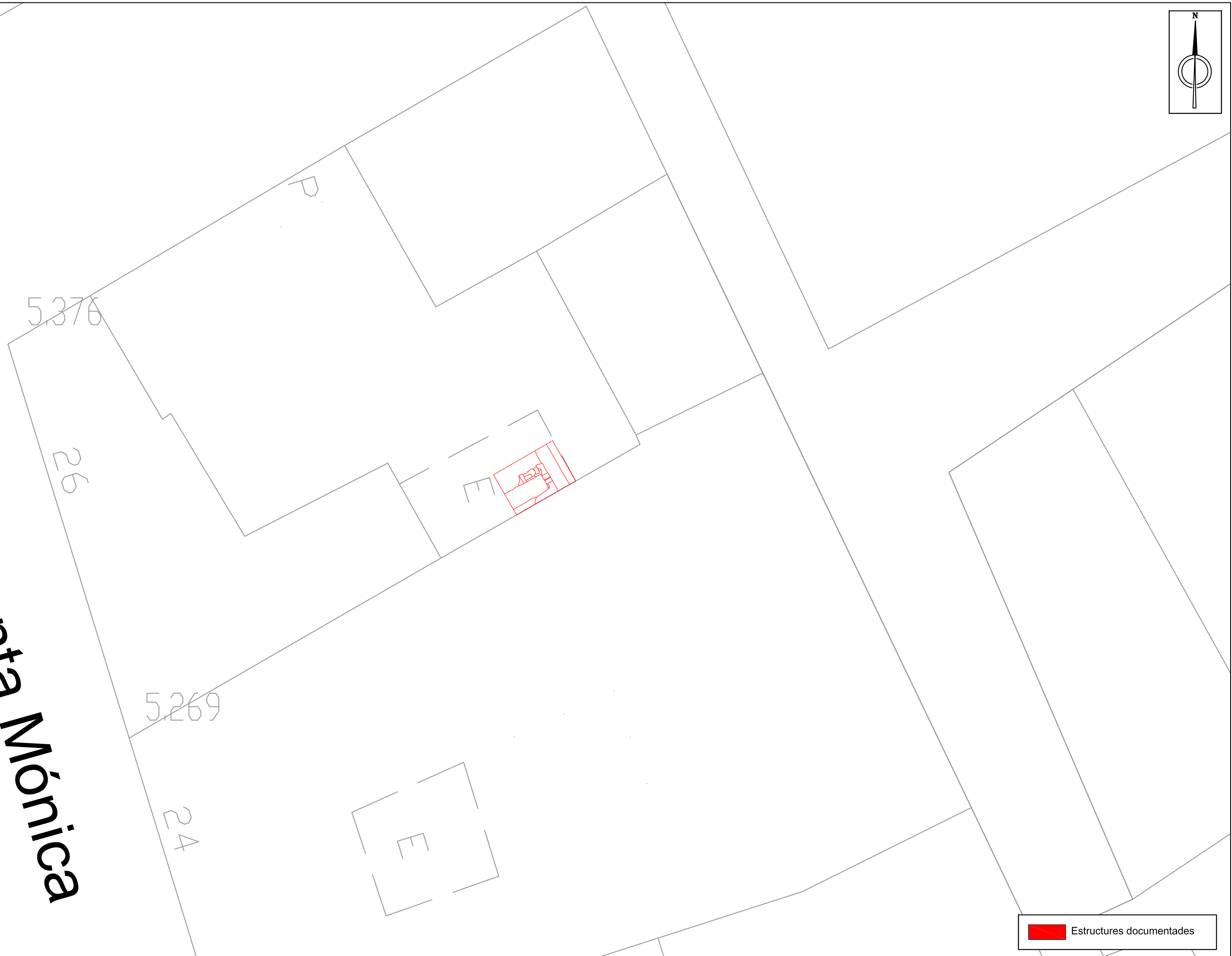
Sant Josep
i Santa Mònica

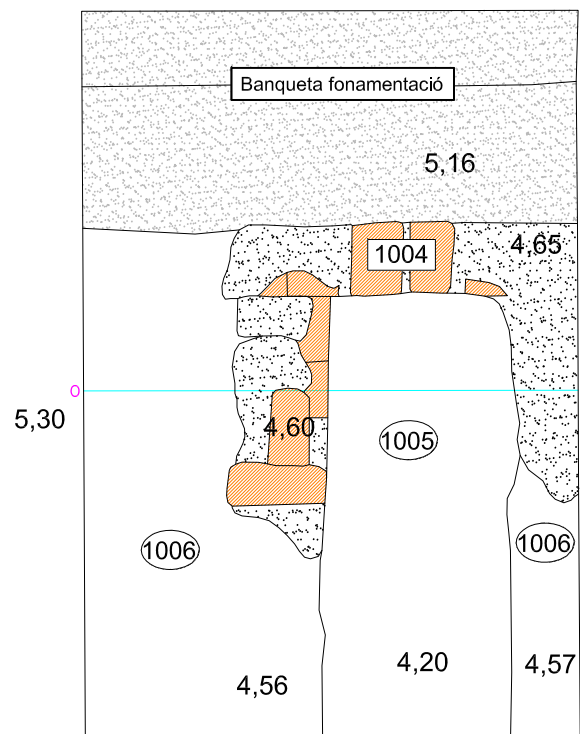
Rambla de Santa Mònica

Carrer de Josep Anselm Clavé

Rambla de Santa Mònica

Secció O-E

